

V a l t i o n e u v o s t o n päätös Fingrid Oyj:n hakemukseen saada kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetussa laissa (603/1977, jäljempänä lunastuslaki) tarkoitettu lunastuslupa ja ennakkohaltuunottolupa (Huittinen–Forssa).

Annettu Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 2023

Fingrid Oyj (jäljempänä hakija) on pyytänyt lupaa saada lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 + 110 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Huittisten, Loimaan ja Forssan kaupungeissa sekä Humppilan ja Joki-oisten kunnissa.

Lunastus alkaa Huittisten kaupungissa sijaitsevalta kiinteistöltä Huittisten sähköasema 102-424-1-156 ja päättyy Forssan kaupungissa sijaitsevalle kiinteistölle Forssan muuntoasema 061-413-1-426. Johdon pituus on noin 66,5 kilometriä.

Hakijan tarkoituksena on rakentaa Huittisten ja Forssan sähköasemien välille uusi 400 + 110 kV voimajohto. Uusi voimajohtoyhteys lisää sähkönsiirtokapasiteettia länsi- ja etelärannikon välillä. Nykyinen pääosin 1950-luvulla rakennettu 110 kV voimajohto Kolsi–Forssa on tulossa teknisen käyttöikänsä päähän ja se on uusittava. Huittisten ja Forssan välillä se puretaan ja sijoitetaan pääosin uuden voimajohdon alaorteen. Uusi voimajohto sijoittuu pääosin nykyisen 400 kV Huittinen–Forssa voimajohdon rinnalle ja vanhan voimajohdon paikalle.

Uudella voimajohtoyhteydellä vastataan sähkön tuotannossa ja kulutuksessa tapahtuvista muutoksista aiheutuvaan sähkönsiirtotarpeiden kasvuun. Uudella voimajohtoyhteydellä varmistetaan kantaverkon käyttövarmuutta sekä mahdollistetaan entistä paremmat huolto- ja vikakeskeytykset. Lisäksi 400 kV yhteys vähentää merkittävästi sähkön siirrossa syntyviä energiahäviöitä. Sähkönsiirtotarpeita kasvatetaan erityisesti uusiutuvan energian sähköntuotanto sekä sähkönkulutuksen keskittyminen eteläiseen Suomeen.

Tarvittavan johtoalueen leveys on 28–42 metriä. Sen molemmille puolille lunastetaan 10 metriä leveät reuna-
vyöhykkeet.

Energiavirasto on myöntänyt johdolle hankeluvan 4.4.2022.

Voimajohtohankkeesta on toteutettu ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jonka arviointiselostuksesta yhteysviranomaisena toiminut Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut perustellun päätelmän 24.8.2020. Yhteysviranomainen on katsonut, että hankkeen merkittäviä ympäristövaikutuksia ovat vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön, vaikutukset asutukseen ja maa- ja metsätalouteen sekä paikalliset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, erityisesti liito-oravien elinpiireihin ja eräisiin arvokkaisiin luontokohteisiin. Näiden osalta vaikutusten on selostuksessa arvioitu olevan kohtalaisia tai vähäisiä. Yhteysviranomainen on todennut näiltä osin, että hanke on toteuttamiskelpoinen.

Pyydetyt lausunnot

Hämeen ELY-keskus on pyytänyt ottamaan huomioon aiemmat lausuntonsa YVA-selostuksesta ja liito-oravakohteiden huomioon ottamisesta jatkosuunnittelussa.

Varsinais-Suomen liitto on todennut, että voimajohdon uusimishanke on perusteltu, asianmukaisesti valmisteltu sekä maakuntakaavan mukainen.

Hämeen liitto on todennut, että hanke on maakuntakaavan mukainen ja se toteuttaa maakuntakaavaa.

Satakuntaliitto on todennut, että Satakunnan maakuntakaavojen merkinnät ja merkintöihin liittyvät määräykset tulee ottaa voimalinjan suunnittelussa huomioon. Pylväspaikkojen sijoittelussa ja rakentamisen aikaisessa toiminnassa tulee pyrkiä minimoimaan hankkeesta aiheutuvat kielteiset vaikutukset ihmisiin, elinkeinoihin, luontoarvoihin ja maisemaan. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä sekä hankkeen aikana laadituissa selvityksissä todetut asiat ja suunnittelulle ja rakentamiselle annetut suositukset tulee ottaa huomioon hanketta toteutettaessa.

Forssan kaupungilla ei ole ollut huomautettavaa hakemuksesta.

Maanomistajien kannanotot

Hanke kohdistuu 387 kiinteistön alueeseen. Kyseisten kiinteistöjen omistajille ja käyttöoikeuden haltijoille on varattu tilaisuus antaa lausuntonsa hakemuksesta siten kuin lunastuslain 9 §:n 4 momentissa säädetään.

Pauli Vihervehmas on Antti Vihervehmaksen valtuuttamana todennut, että peltoalueilla ei tule liikennöidä maan ollessa sula.

Pasi Saaristo on vaatinut, että pelloille ei tehdä sorateitä. Pelloilla on lii-kuttava talvella ja siitä on sovittava maanomistajan kanssa. Kun pelto on kylvetty, sinne ei saa mennä ennen kuin se on puitu.

Heikki Vapalahti on vaatinut, että tilan tietä käytetään vain roudan aikana ja tie on pidettävä koko ajan auki. Ennen ja jälkeen jokaista työvaihetta on pidettävä työmaakatselmus, josta on sovittava kaksi viikkoa etukäteen. Jokaisen työnte-kijän rikosrekisteri on toimitettava. Uusi linja pitäisi rakentaa vanhalle johtokäytävälle.

Teija Riuttamäki ja Janne Mäkinen ovat todenneet, että uusi linja olisi voitu tehdä kauemmas asutuksesta. Lausunnon antajat ovat huolissaan linjan terveysvaikutuksista. Uusi voimalinja tulee laskemaan talon arvoa merkittävästi. Maanomistajat ovat vaatineet magneettikentän mittausta ennen ja jälkeen linjan rakentamisen sekä korvauksen kaikista haitoista.

Anja Karppi on vastustanut voimalinjaa. Joen rantaan on istutettu puita. Se sopisi viljeltäväksi ja rakennuspaikaksi. Voimajohdon rakentaminen tuhoaisi joen ja sen käyttömahdollisuudet.

Hakijan vastine

Hakija on todennut Pauli Vihervehmaksen lausunnosta, että lunastettaviin käyttöoikeuksiin kuuluu oikeus käyttää hyväksi liikkumiseen kiinteistölle kuuluvia teitä ja muitakin alueita, sekä kulkea johtoaukeaa pitkin. Rakentaminen sisältää useita työvaiheita noin 67 kilometriä pitkän voimajohdoreitin osalta, eikä kaikkia työvaiheita ole mahdollista tehdä routa-aikana. Vahinkoja pyritään välttämään, ja urakoitsija pyrkii ensisijaisesti sopimaan vahinkojen korjaamisesta tai korvaamisesta. Viime kädessä korvaukset vahingoista käsitellään lunastustoimituksessa riippumattoman lunastustoimikunnan toimesta. Lunastuslain periaatteiden mukaisesti maanomistajalle tulee korvata taloudelliset menetykset sillä tavoin, ettei hänen varallisuusasemansa muutu.

Hakija on todennut Pasi Saariston lausunnosta, että lunastettaviin käyttöoikeuksiin kuuluu oikeus käyttää hyväksi liikkumiseen kiinteistölle kuuluvia teitä ja muitakin alueita, sekä kulkea johtoaukeaa pitkin ja tehdä sinne väliaikaisia ajoteitä. Urakoitsijan velvollisuus on kuitenkin sopia tienkäytöstä ja urakoitsija ottaa yhteyttä maanomistajaan tienkäytön osalta. Rakentaminen sisältää useita työvaiheita

noin 67 kilometriä pitkän voimajohtoreitin osalta, eikä kaikkia työvaiheita ole välttämättä mahdollista ajoittaa niin, että satovahinkoja ei synny. Johtoaukealla liikutaan ras-kaalla kalustolla, mikä saattaa edellyttää väliaikaisten tei-den tekemistä. Alueet ennallistetaan rakentamisen jälkeen. Vahinkoja pyritään välttämään, ja urakoitsija pyrkii ensisi-jaisesti sopimaan vahinkojen korjaamisesta tai korvaami-sesta. Viime kädessä korvaukset vahingoista käsitellään lu-nastustoimituksessa riippumattoman lunastustoimikunnan toimesta. Lunastuslain periaatteiden mukaisesti maanomis-tajalle tulee korvata taloudelliset menetykset sillä tavoin, ettei hänen varallisuusasemansa muutu.

Hakija on todennut Heikki Vapalahden lausunnosta, että lu-nastettaviin käyttöoikeuksiin kuuluu oikeus käyttää hyväksi kiinteistölle kuuluvia teitä. Voimajohtoa rakentava urakoit-sija päättää mitä teitä käyttää rakentamisen aikana. Urakoit-sijan velvollisuus on kuitenkin sopia tienkäytöstä ja urakoit-sija ottaa yhteyttä maanomistajaan tienkäytön osalta. Ra-kentaminen sisältää useita työvaiheita noin 67 kilometriä pitkän voimajohtoreitin osalta, eikä kaikkia työvaiheita ole mahdollista tehdä routa-aikana. Vahinkoja pyritään välttä-mään, ja urakoitsija pyrkii ensisijaisesti sopimaan vahinko-jen korjaamisesta tai korvaamisesta. Viime kädessä kor-vaukset vahingoista käsitellään lunastustoimituksessa riip-pumattoman lunastustoimi-kunnan toimesta. Lunastuslain periaatteiden mukaisesti maanomistajalle tulee korvata ta-loudelliset menetykset sillä tavoin, ettei hänen varallisuus-asemansa muutu.

Maanomistajalla ei ole oikeutta saada haltuunsa työmaalla työskentelevien henkilöiden rikosrekisteriotteita, eikä niitä voida toimittaa. Vanha, pysyvällä käyttöoikeudella lunas-tettu voimajohtoalue luovutetaan maanomistajan käyttöön korvauksetta, ja lunastettu käyttöoikeus tullaan purkamaan. Pylväspaikat siistitään viemällä pylväät ja perustukset pois sekä täyttämällä perustuskuopat. Uusi voimajohto on suun-niteltu mahdollisuuksien mukaan vanhaa johtokäytävää hyödyntäen kuitenkin niin, että reittilinjaus muutoinkin on tarkoituksenmukainen. Maanomistajan kiinteistöllä suurin osa olemassa olevasta johtoalueesta kuuluu uudenkin joh-don johtoalueeseen.

Hakija on todennut Teija Riuttamäen ja Janne Mäkisen lau-sunnosta, että nykyisen voimajohdon johtoalue ulottuu maanomistajien kiinteistölle noin 16 metrin leveydeltä kiin-teistön noin 149 metriä pitkän rajan osalta. Rakennettava voimajohto sijoitetaan etäämmälle maanomistajan kiinteis-töstä ja rakentamisen jälkeen johtoalue ulottuu kiinteistölle noin 2 metrin leveydeltä. Tämä alue on voimajohdon reu-navyöhykettä, jolla puusto voi kasvaa mutta sen pituutta on

rajoitettu. Uuden voimajohdon myötä sekä puuston kasvataminen että rakentaminen ovat laajemmin mahdollisia. Vanhan voimajohdon osalta pysyvästi lunastettu käyttöoikeus puretaan, ja alue luovutetaan korvauksetta maanomistajan käyttöön.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 1045/2018 ionisoimattoman säteilyn väestölle aiheuttaman altistuksen rajoittamisesta tuli voimaan 15.12.2018. Asetusta ei sovelleta sähköturvallisuuslain (1135/2016) vaatimusten mukaisten suurjännitteisten ilmajohtojen aiheuttamaan altistukseen sähkökentälle ja asetuksessa esitetty toimenpidetaso magneettivuon tiheydelle on 200 μ T. Sähköturvallisuuslaista seuraa voimajohdoille vaatimuksia, jotka rajoittavat käytännössä sähkökentän voimakkuuden turvalliselle tasolle. Magneettikentän osalta toimenpidetaso 200 μ T ei mittaus-ten mukaan ylity voimajohdoilla Suomessa käytössä olevilla jännitteillä (≤ 400 kilovolttia). Suurimmat mitatut johtojen magneettivuon tiheyden arvot ovat olleet noin 1/20 raja-arvosta. Voimajohtoalueen ulkopuolelle tultaessa magneettikenttä laskee murto-osaan raja-arvosta. Lausunnonantajan omakotitalo sijaitsee noin 45 metrin etäisyydellä uuden voimajohdon keskilinjasta. Magneettikentän mittausta on mahdollista tehdä maanomistajien talossa ennen ja jälkeen rakentamisen.

Mahdolliset kiinteistön arvon alenemiseen (esimerkiksi lisääntynyt maisemahaitta) liittyvät korvausasiat käsitellään lunastusluvan jälkeen vireille tulevassa lunastustoimituksessa, kuten muutkin korvausasiat. Lunastuslain periaatteiden mukaisesti maanomistajalle tulee korvata taloudelliset menetykset sillä tavoin, ettei hänen varallisuusasemansa muutu.

Hakija on todennut Anja Karpin lausunnosta, että uusi voimajohto rakennetaan pääosin vanhan purettavan voimajohdon paikalle. Voimajohtoalue levenee kyseisellä alueella noin 15 metriä. Uusi voimajohtoalue ja rakennusrajoitusalue ulottuu maanomistajan kiinteistölle noin 25 m². Kiinteistön käyttö asumiseen ei esty. Myös uudisrakentaminen on mahdollista. Koko kiinteistöä voi myös edelleen käyttää esimerkiksi viljelyyn. Reunavyöhykkeellä saa kasvattaa puita, mutta niiden kasvua rajoitetaan 10–20 metriin riippuen etäisyydestä johtoaukean reunaan. Mahdolliset kiinteistön arvon alenemiseen, esimerkiksi lisääntynyt maisemahaitta, liittyvät korvausasiat käsitellään lunastustoimituksessa muiden korvausten tapaan. Lunastuslain periaatteiden mukaisesti maanomistajalle tulee korvata taloudelliset menetykset sillä tavoin, ettei hänen varallisuusasemansa muutu.

Valtioneuvosto on käsitellyt hakemuksen ja todennut, että hanke on yleisen tarpeen vaatima ja että omaisuuden lunastus on tarpeen hankkeen toteuttamisessa sekä että johtosuunta on tarkoituksenmukainen. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja yhteysviranomaisen perustellun päätelmän perusteella hanke on toteuttamiskelpoinen.

Tämän vuoksi valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 4 §:n nojalla antaa Fingrid Oyj:lle luvan hakemuksen ja siihen liitetyn kartan mukaisesti lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 + 110 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Huittisten, Loimaan ja Forssan kaupungeissa sekä Humppilan ja Jokioisten kunnissa. Lunastus alkaa Huittisten kaupungissa sijaitsevalta kiinteistöltä Huittisten sähköasema 102-424-1-156 ja päättyy Forssan kaupungissa sijaitsevalle kiinteistölle Forssan muuntoasema 061-413-1-426. Johdon pituus on noin 66,5 kilometriä. Johtoaukean leveys on 28–42 metriä. Sen kummallekin puolelle lunastetaan 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joilla kasvavien puiden korkeus on rajoitettu siten, etteivät ne aiheuta vaaraa johdolle.

Rautatieliikennekäytössä olevien rautatiekiinteistöjen alueilla johto rakennetaan siten, että rautatien käyttö turvataan. Sijoitettaessa ja pysytettäessä johtoa rautatiealueen yläpuolelle on noudatettava sähköturvallisuusmääräyksiä ilmajohdoista liikenneväylän läheisyydessä. Johdon rakenteesta ja sijainnista ei saa aiheutua vaaraa rautatieliikenteelle.

Johdon omistajalla on sähkönsiirtämiseen tarpeellisten johtojen, pylväiden ja muiden laitteiden rakentamista, käyttöä, tarkastamista, kunnossapitoa, korjaamista ja uusimista varten oikeus:

- 1) pystyttää ja pitää johtoaukealla sähkönsiirtojohto pylväineen, johtoköysineen ja muine laitteineen sekä tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen,
- 2) suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla ja suorittaa maadoituksia, joista aiheutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille,
- 3) pitää johtoaukea vapaana puista, vesoista ja rautatiealuetta lukuun ottamatta muista esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnossapitoon,
- 4) poistaa johtoaukealta rautatiealuetta lukuun ottamatta rakennukset ja muut rakenteet, joiden paikoillaan pitämisestä tai sinne pystyttämisestä ei ole erikseen sovittu,
- 5) sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat niin, että ne ovat helposti havaittavissa,
- 6) merkitä reunavyöhykkeellä sekä erityisestä syystä myös johtoalueen ulkopuolella kasvavat puut, jotka korkeutensa takia saattavat olla vaarallisia johdon säilymiselle, ja kaataa tällaiset puut, jollei metsänomistaja itse huolehdi niiden kaatamisesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta aiheutuva vahinko korvataan erikseen maanomistajalle.
- 7) Johdon omistajan lukuun työskentelevillä henkilöillä on oikeus jalan tai ajoneuvolla liikkua johtoaukeaa pitkin pylväältä toiselle. Hakijalla on oikeus tätä varten tehdä sinne rautatiealuetta lukuun ottamatta väliaikaisia ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossapitää johtoaukealla olevissa aidoissa tarpeellisia veräjiä sekä käyttää

hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistölle kuuluvia teitä ja polkuja sekä tarvittaessa muitakin alueita kulkemiseen jalan tai moottorikäyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

Lunastettava käyttöoikeus rajoittaa omaisuuden luovuttajan oikeuksia seuraavasti:

- 1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja ja rautatien käytölle tarpeellisia laitteita lukuun ottamatta.
- 2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin eikä tukirakenteisiin.
- 3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväsrakenteita. Etäisyys luetaan ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.
- 4) Johtoaukealla ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä rautatiealuetta lukuun ottamatta pitää rakennuksia tai kahta (2) metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennuksia ei saa rautatiealuetta lukuun ottamatta rakentaa 23–31 metriä lähemmäksi johtoaukean keskilinjaa.
- 5) Reunavyöhykkeillä kasvavat puut saavat johtoaukean reunassa olla enintään 10 metriä korkeita ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa korkeampia kuin puiden etäisyys on johtoaukean reunasta.
- 6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n nojalla lunastustoimituksessa tarkemmin määrättäväksi.

Koska hakija on ennakkohaltuunottolupaa pyytäessään esittänyt, että johdon tulisi olla valmiina jo vuonna 2025, valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 58 §:n nojalla myöntää hakijalle oikeuden ottaa haltuunsa lunastettavan omaisuuden ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa (ennakkohaltuunottolupa).

Lunastuslupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lunastuslain 87 §:n mukaan ennakkohaltuunotto-luvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea valittamalla muutosta.

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Kai Mykkänen

Ylitarkastaja

Johanna Juvonen

TIEDOKSI

Maanmittauslaitos
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Hämeen ELY-keskus
Uudenmaan ELY-keskus
Satakuntaliitto
Varsinais-Suomen liitto
Hämeen liitto
Huittisten kaupunki
Loimaan kaupunki
Forssan kaupunki
Humppilan kunta
Jokioisten kunta
Väylävirasto
Fingrid Oyj
Maanomistajat

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettamisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettamisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksi- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteen oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, kotikunta ja puhelinnumero
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä

tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettäjä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telefax: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 530 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.
<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455/#P5>